

Facktopp hade själv inga kollektivavtal för sina anställda »Jag hade inte ens tänkt tanken«

Gunnar Welander, ledamot i Läkarförbundets centralstyrelse (CS), har inte »tänkt tanken« att sluta kollektivavtal för sina anställda på Göingekliniken i Hässleholm.

Gunnar Welander blev förra veckans stora nyhet i Dagens Medicin, som avslöjade att Göingekliniken fram till i höstas inte haft kollektivavtal.

– Det är aldrig någon som har tänkt tanken. Det började som en liten verksamhet i början av 90-talet och någon gång gick vi från liten till stor, men vi har bara jobbat på. Det har aldrig varit fråga om något avståndstagande från kollektivavtal. Man kan tycka det är slarvigt, men frågan har aldrig dykt upp.

Det var de fyra undersköterskorna på kliniken som tog initiativet, berättar Welander. Sedan september–oktober förra året har kliniken därför ett avtal med Kommunal. Det ledde till en påstötning från Vårdförbundet och nu tecknas ett hängavtal till Vårdföretagarnas avtal och jag sitter inte i Förhandlingsdelegationen.

garnas avtal med Vårdförbundet för klinikens sju sjuksköterskor.

»Inte så kul« säger Welander apropå att bli förstasidesstoff.

– Någon gång på vägen borde man ha tänkt.

Kliniken ägs i dag av Gunnar Welander och tre andra läkare. Kliniken har också tre sjukgymnaster och en psykolog anställda. De har inte kollektivavtal.

Ska ni teckna för dem?

– Det har slagit mig de senaste dagarna.

Gunnar Welander är ordförande i Privatläkarförbundet (SPLF), har suttit i förbundets centralstyrelse sedan 2003 och haft en rad fackliga uppdrag sedan tidigt 90-tal.

– Jag är nog inte världens kunnigaste på kollektivavtal. Jag jobbar främst med taxan



Gunnar Welander

och vårdavtal och jag sitter inte i Förhandlingsdelegationen.

På papperet satt han faktiskt i förbundets förhandlingsdelegation under åren 1999–2002. Och i Östra Skånes läkarförbunds styrelse 1992–1995. En lokalförening är primär förhandlingspart för anställda läkare. Hur är det möjligt att tanken inte slagit honom?

– Jag satt i Östra Skånes styrelse för evigheter sedan och sysslade med privatläkarfrågor.

I Förhandlingsdelegationen var han bara adjungerad och blev inkallad endast rörande S:t Görans sjukhus, säger han.

– Jag var bara kallad på ett enda möte under tre år.

Inte heller har arbetet i CS aktualiserat frågan. Han funderar på om det vore bra med en checklista för nyvalda CS-ledamöter där frågan »Har dina anställda kollektivavtal?« kunde ingå.

Han har de senaste dagarna

talat med styrelseledamöter och andra i SPLF. Några hör till Praktikertjänst. Andra har inget avtal, enligt Welander.

– De i styrelsen, och utanför, som hört om det här, har inte heller reflekterat över det här med kollektivavtal.

– Men i och med det här ska vi kanske ta itu med det från SPLFs sida, så att vi inte hamnar i onåd.

De flesta har bara någon enstaka anställd, till exempel »sin fru«, säger han.

Ska ni uppmana alla att teckna avtal oavsett antal anställda?

– Jag ska skaffa lite mer information. Jag får en känsla av att ju fler anställda, desto viktigare.

Medlemskap i Vårdföretagarna skulle nog ha aktualiserat frågan mer spontant, tror han.

– Men vi har väldigt bra hjälp från Läkarförbundet, vilket gör att man inte ser behov av det.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se

»Självklart med kollektivavtal«

Att som facklig representant ha kollektivavtal för sina anställda är så självklart att det inte ens är något att diskutera, säger förbundsordförande Eva Nilsson Bågenholm.

– Nu blev det uppenbart att vi får vara tydligare gentemot våra egna medlemmar, säger Eva Nilsson Bågenholm.

Såväl hon som förste vice ordförande Marie Wedin och avgående andre vice ordförande Benny Ståhlberg understryker vikten av kollektivavtal.

– Det är grundläggande för de anställdas trygghet. Man vet vad som gäller för semester, pension, det finns ramar för löneökningar och det gör klart spelreglerna mellan ar-



Marie Wedin



Benny Ståhlberg

betsgivare och anställda. Det blir ännu viktigare om man har en högt uppsatt facklig roll, säger Benny Ståhlberg.

Spelar antalet anställda någon roll?

– Nej, egentligen inte, tycker Eva Nilsson Bågenholm. Det ger en garanti för rätt villkor och hela arbetsmarknaden bygger på kollektivavtal.

– Även med en enda an-

ställd är det en trygghet, såväl för den anställda som för arbetsgivaren, att ha ett genomtänkt och beprövat koncept, annars måste man ju uppfinna hjulet själv, säger Marie Wedin.

– Det kan säkert finnas undantag, men jag tycker man ska ta utgångspunkt i principen. Som DLF-ordförande har jag haft en anställd och vi har kollektivavtal för henne. Som enda anställd kan man ju vara ännu mer utlämnad, säger Benny Ståhlberg.

Eva Nilsson Bågenholm har ingen uppfattning om hur vanligt det är med avtalslöshet, men det riskerar att bli vanligare om vårdvalsmodeller ska införas i hela landet.

Hon hoppas att en diskussion nu sätts igång i privatläkarkåren. På förbundets starta eget-kurser påminns deltagarna om kollektivavtal, men där nås inte de etablerade. Och apropå synpunkten att förbundets privatläkarservice kan bidra till avtalslöshet:

– Vi ger inte service i arbetsgivarfrågor. Vi uppmanar dem att ansluta sig också till en arbetsgivarorganisation, till exempel Vårdföretagarna.

Apropå om Gunnar Welander kan sitta kvar i CS:

– Gunnar har lovat att lösa frågan, så för min del är det utagerat.

Marie Wedin och Benny Ståhlberg hänvisar till att det är en fullmäktigefråga.

Elisabet Ohlin

Så förhåller sig läkarna »neutrala« i strejken

Hur förhåller man sig »neutral« som läkare i sjuksköterskestrejken? Det är något många funderat på i samband med sjuksköterskornas strejk.

Läkarförbundets medlemsrådgivning har fått ovanligt många frågor från medlemmar och förtroendevalda den senaste veckan, berättar Läkarförbundets jurist Nils-Erik Solberg.

– De vill inte försvåra för sjuksköterskorna, men själva strejkar de ju inte. De undrar hur de ska hantera det snyggt.

Strejken berör 3 500 sjuksköterskor i nio landsting. Bland annat i Region Skåne

och i Värmland har arbetsgivarna velat omplacera och ändra scheman för läkare inför strejken, som i skrivande stund står för dörren om någon timme.

Läkarförbundet ska förhålla sig »neutralt« och vad som då gäller finns reglerat i det kommunala huvudavtalet, KHA.

Och ja, arbetsgivaren kan omplacera och ändra scheman enligt samma regler som gäller i fredstid inom ramen för anställningen. Det innebär till exempel att läkare kan omplaceras från ett sjukhus till ett annat, till exempel från Helsingborg till Lund.

– Vanliga regler gäller. Ar-

betsgivaren får leda och fördela arbetet.

Men läkare får däremot inte utföra någon strejkande sjuksköterskas arbetsuppgifter.

Inte ens om läkaren ser att en patient drabbas?

– Det ligger på arbetsgivaren att bedöma samhällsfarligheten och hantera den frågan mellan parterna. Arbetsgivaren kan begära dispens från Vårdförbundet eller anmäla till den särskilda nämnden.

Om konflikten inte har lösts den 5 maj utvidgas strejken till att beröra alla landsting.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se

Han får pris för koppling astma och luftföroreningar

Thomas Sandström, professor i lungmedicin vid Umeå universitet, får Salus Ansvarpriset 2007.



Foto: Jan Lindmark

Han får priset inom området »Astma och astmarelaterade sjukdomar« för sin forskning om luftföroreningar i förhållande till astma och allergi.

Thomas Sandström

Thomas Sandström har inom området »bidragit med viktiga tillskott i kunskapen om hur miljöfaktorer såsom ozon och dieselavgaser påverkar luftvägarna och hans forskargrupp har tydliggjort de inflammatoriska förändringar i bronkerna som kan orsakas av dessa faktorer«, enligt motivering, som också bland annat lyfter fram hans internationella arbete på transnationell nivå.

Priset delas ut i Svenska Läkaresällskapets lokaler den 28 april. ■